

debatt

Tips 95 400 400 • debatt@smp.no • sentralbord 70 12 00 00

KRONIKK/SYNSPUNKT
Maks 6000 tegn inkl. mellomrom.
Legg gjerne ved portrettfoto.

DEBATTINNLEGG
Maks 2500 tegn inkl. mellomrom.

All utgivelse skjer i henhold til Sunnmørspostens publiseringsvilkår. Vi forbeholder oss retten til å arkivere og utgi i elektronisk form alt som er publisert i Sunnmørsposten. Innsendt materiale og innsendt stoff honoreres bare når det er avtalt. Vi forbeholder oss retten til å korte ned. Ubrukte innlegg returneres bare på anmodning.

• Maritim og marin næring

Havet vil gi Sunnmøre en gyllen framtid

KRONIKK

Sunnmøre er, i likhet med store deler av verden, inne i en stor og delvis smertefull omstilling. Ved slike veiskiller er det vel bare naturlig at det tegnes dystre fremtidsbilder. Da kan det være god mentalhygiene å fokusere på de positive endringene som i høyeste grad finner sted i regionen.

De fleste vil være enige i at «krisen» i den maritime klyngen i hovedsak består av et par elementer som forsterker hverandre: Fallet i oljepris og en overkapasitet i forsyningsflåten. Resultatet er dessverre dramatisk og tragisk for offshore rederiene og deres ansatte.

Vi må likevel minne om at de fleste forblir lokale, og at arbeidsledigheten i Møre og Romsdal i januar 2017 var på samme nivå som i januar 2005. I bransje etter bransje har Sunnmøre vist at de er tidlig ute, og at de gang på gang har vist en forbilledlig innovasjonskraft. Kanskje det nettopp er dette vi er best på?

Hovedkontor og eierskap

I omstillinger blir hovedkontorer og eierskap lett en del av diskusjonen. Generelt sagt er det flott med lokale eiere og hovedkontor på Møre. Men vi må være såpass ydmyke at vi innser at vi har mye å lære, og at (inter-) nasjonale aktører har noe å tilføre både av kompetanse, kapital og markedskraft. Derfor tror vi at det beste vi kan gjøre er å være så dyktige at vi

blir attraktive som region, og at aktører med hovedkontor i andre deler av landet og verden finner det interessant å være til stede. Gode eksempler på dette er Rolls-Royce, Firmenich, FMC/Epax og Fincantieri/Vard.

Nye relasjoner båt og bedding

Men også i andre segmenter enn offshore service har Sunnmøre tatt en ledende posisjon globalt, for eksempel innen brønnbåter. Dette har vokst til en stor flåte, hvor både redere og båtbyggere er godt rotfestet i vår region.

Etter at Sølvtrans kjøpte opp Bømlo Brønnbåtsservice for vel et år siden, ble de verdens største brønnbåtrederi. Rostein er et annet eksempel på at regionen tar en ledende posisjon i en ung industrigren.

Reder Per Sævik har allerede kjøpt seg inn i en annen verdikjede, ferjedrift med Fjord1, som nylig har vist pene resultater. Her har vi også ledende båtbyggere som tenker nytt, f. eks. Fiskerstrand.

Nye segmenter på gang

Ledestjernene på verftssiden Kleven, Ulstein og Vard har på en imponerende måte og på utrolig kort tid, fått kontrakter innen nye segmenter. Dette er sjølsagt viktig også for underskogen av leverandører. Cruise, vindkraft, oppdrett og helse er voksende segmenter, og har lange horisonter.

Rolls-Royce satses offensivt på forskning, og er ikke minst aktive i det spennende løpet mot digitalisering og autonome skip. Gjennom godt samspill er

GCE Blue Maritime blitt ledende innen miljøavtrykk.

Optimar uttaler at de har store fordeler av at de er tuftet på den marine klyngen, og har aldri hatt en større ordreserverve. Bl.a. har de levert 24 avlusingsanlegg mindre enn et år etter at de testet prototypen på en Farstadbåt i opplag. Dette er gode eksempler på at Sunnmøre fortsatt har stor innovasjonskraft, og flere eksempler kunne nevnes.

Fiskeri med fokus på bærekraft

Innen villfangst har Sunnmøre fortsatt en ledende posisjon, også i et globalt perspektiv. Et langvarig samspill mellom marin og maritim industri har brakt oss til denne posisjonen.

Mye tyder på at tida er moden for et fornyet samspill, der nye fiskebåter mer kan sammenlignes med flytende produksjonsplattformer enn et fangstfartøy. Og der viljen til å dokumentere bærekraft utløser et stort potensial; å skape store verdier av restråstoff, mot et voksende globalt marked innen helse og ernæring.

Rederiet Nordic Wildfish ble kåret til fylkets nyskaper 2016 for ombyggingen av tråleren «Molnes». Under Nor Fishing mottok de Fiskeridirektoratets Miljøpris for prosjektet, som representerer verdens første hvitfisktråler med hydrolyse om bord, og som åpner for en teknologi der proteiner fra restråstoff kan brukes til human ernæring.

Tirsdag denne uken kom gladnyheten at Vard skal bygge en flytende produksjonsplatt-

NYE MULIGHETER: Den oljeavhengige delen av maritim næring på Sunnmøre sliter i det som havet kan gi. Ett synlig symbol på framtidstroa er satsinga på NM. ILLUSTRASJON: NTNU

form for krillfangst for Aker BioMarine til en milliard kroner. Bakteppet her er et tett samarbeid med myndigheter for å tilpasse regelverk, og med WWF for å skape et bærekraftig fiske.

I regjeringens ferske bioøkonomistrategi «Kjente ressurser – uante muligheter» nevnes den unge marine klyngen Blue Legasea, med utspring Møre, som første eksempel på viktige initiativer. Begge de to nevnte rederiene er også aktive medlemmer i Blue Legasea.

Campus Ålesund

Aldri har infrastrukturen vært

bedre i vår region med hensyn til kompetansebygging og innovasjon. Ålesund ble universitetsby for vel ett år siden, og NTNU har Havrom og Bærekraft som to av fire satsingsfelt. SINTEF styrker sin tilstedeværelse i Ålesund og har en offensiv målsetting om vekst og flere forskere. Møreforskning styrker også staben.

Mest synlig er satsingen NMK2, der det investeres om lag en halv milliard kroner i nytt bygg, og med ytterligere investeringer i et spenstig innhold.

I bygget etablerer ÅKP/GCE Blue Maritime «Blue Innovati-

●● Sørg for at du og barna dine bruker refleks. Vi i Yrkestrafikkforbundet vil se deg, ikke treffe deg

Linda Myhre

er, mens andre deler av den maritime klynga og de marine næringene både går godt og ser nye muligheter. Illustrasjonen viser området der den nye, grensesprengende simulatoren vil bli bygd.

on Arena», som legger til rette for bedriftene og utdanning i forhold til raskere produktutvikling med muliggjørende teknologier.

Inmarsat, en global leder innen mobil satellitt kommunikasjon, finner Campus Ålesund så interessant at de velger å legge sitt hovedkontor for Nord-Europa til NMK2 bygget.

Gyllen framtid

Vi er ikke aleine om å mene at havbaserte næringer vil vokse. OECD la sist april fram en rapport der de forutser en dobling i «havøkonomien» fra 2010 til 2030. Den norske rapporten

«Verdiskaping basert på produktive hav 2050», som mange fester lit til, argumenterer godt for at norsk sjømat, inklusive nye arter, vil omsette for 550 milliard kroner i 2050. Områder der Møre i dag er ledende (villfangst, utstyr og marine ingredienser), står aleine for nær halvparten av den forventede veksten.

Veksten i kjernebedriftene i Blue Legasea ligger de siste tre år foran denne utrolige vekstprognosen.

Mulighetene på, i og under havet er enorme. Vi har teknologi, kompetanse, samspill og vilje som gjør at bedriftene i

den maritime og marine klyngen er godt posisjonert til å gripe mulighetene. Møre er langt framme i den mye omtalte omstillingen allerede.

PER ERIK DALEN OG ODDVAR SKARBØ,
ÅKP

**ANNIK MAGERHOLM FET
OG HANS PETER HILDRE**
NTNU

HENNING BORGEN OG HÅKON RAABE
SINTEF

ARNFINN INGJERD
Maritimt Forum Nordvest

FINANSIERING

Giek er til for alle

I en vanskelig tid for maritim industri jobber GIEK tett med bedriftene for å åpne opp nye markeder, og sikre arbeidsplasser. En ny beregning viser at våre garantier bidro direkte til 1.640 arbeidsplasser i Møre og Romsdal i 2016. Det er mer enn i noe annet fylke.

Samtidig er GIEK pålagt å minimere statens tap på løpende garantier, som tidligere ble utstedt til offshorerederier og andre debitorer. I sum har vi et komplekst men viktig samfunnsoppdrag.

Men snarere enn å forklare vårt arbeid, bidrar kommentaren «Røkkes venner i GIEK» på smp.no 14. februar med spekulasjoner og usannheter om våre regler og beslutninger.

GIEKs spilleregler bestemmes av Stortinget og regjeringen, samt internasjonale avtaler under OECD og EØS. Våre garantier til finansiering av skip vurderes bl.a. ut fra hvor mye som bygges i Norge, hvor i verden skipet skal seile og hvordan det får sin inntekt.

Skip i innenriksfart som tjener penger i norske kroner er fortsatt utelukket fra å få kjøperfinansiering – uansett næring. Utenriksfart og offshore, som konkurrerer internasjonalt, kan derimot falle inn under eksportbegrepet for GIEK.

Innenfor regelverket er GIEK åpen for å hjelpe alle næringer og alle bedrifter som oppfyller kravene i vår kredittvurdering. Først blir saka analysert og drøftet av GIEKs interne kredittkomité.

Samarbeidende bankers syn kommer også fram. Deretter blir saka behandlet grundig i GIEKs styre, eventuelt i flere omganger, og besluttet der. Å hevde at GIEKs administrerende direktør foretar egenhendige beslutninger i slike saker, er useriøst.

Det finnes heller ingen sammenheng mellom restruktureringen av Farstad (eller andre rederier), der GIEK deltar som mindretalls kreditor sammen med en rekke banker, og departementets endring av GIEKs regelverk mht. krill.

Eksport og tapsrisiko er en krevende balansegang for

GIEK, men vi står på for Møre og Romsdal og resten av landet.

Litt mer balanse i Sunnmørs-posten tar vi gjerne med oss på veien.

ALLON GROTH
Kommunikasjonssjef GIEK

TRAFIKKSIKKERHET

Refleksen er viktig for yrkessjåfører

Det snakkes mye om viktigheten av å bruke refleks, men tellinger viser at kun 31 prosent av voksne i Norge bruker refleks. Vi som arbeider på veien ser også at voksne er dårlig til å sette på refleks på barna sine når de går til og fra skolen.

Har du noen gang reflektert over hvilken konsekvens dette kan ha?

For deg personlig betyr det at du utsetter deg selv og barna dine for fare. For oss som yrkessjåfører betyr det at vi kan oppleve det verste som kan skje på jobb – å kjøre på noen.

Det mange ikke tenker på er at vi ofte mister førerkortet ved påkjørsel. Om mennesket vi kjørte på var synlig eller ikke betyr lite for politiet. Vi mister førerkortet og dermed vår mulighet til å jobbe.

Dette betyr at en allerede fordelig situasjon gjøres verre fordi vi også vårt levebrød.

Det er en svært enkel løsning på dette: bruk refleks! Yrkestrafikkforbundets sjåfører i Ålesund kommune deler ut reflekser gratis.

Refleksen gir oss 8 sekunder ekstra for å oppfatte deg som går langs veien. Dette høres ikke så mye ut, men det er forskjellen på 25 meter og 140 meter.

Disse åtte sekundene kan være livsviktige. Refleksen kan festes i lomma, og henger i knehøyde. Det er reflekser i knehøyde som synes best av bilister.

Sørg for at du og barna dine bruker refleks. Vi i Yrkestrafikkforbundet vil se deg, ikke treffe deg.

LINDA MYHRE
Tillitsvalgt i Nettbuss